

altsaa denne Forespørgsel, som jeg med Forsamlingens Samtykke skal tillade mig at rette til den høitagtede Justitsminister, som han agter at foretage noget Skridt for fra sin Side at bewirke en saadan Forandring i den ved Loven af 2den Marts 1861 § 8 givne Bestemmelse, at det paa Bornholm fødte og der hjemmehørende, ikke befarne Mandskab, for Fremtiden kommer til at opfylde sin Værnepligt paa samme Maade, som Landets øvrige Befolkning.

Justitsministeren: [Jeg kan særdeles godt forstaae, at den ærede Rigsdagsmand, ved at indlede Forespørgslen, erklærede, at han ansaae det for overflødigt at indlade sig paa nærmere at omtale, af hvad Betsaffenhed den bornholmske Væbning for Tiden er, thi jeg troer desværre, det er en bestemt Kjendsgjerning, at denne Ordning ikke er af den Betsaffenhed, at den er istand til at svare til de Forbringere, som efter alle Tidens Forhold maae gjøres til den, og at det maa indrømmes, at denne Tilstand allerede har været forlænge; men ved Siden af det, den ærede Rigsdagsmand saaledes bemærkede om den uheldige Ordning af det bornholmske Væbningsvæsen, er det ogsaa klart, at der ligger andre Ulemper meget nær. Til disse henregner jeg blandt Andet, at en Deel af Danmarks Befolkning skal staae saa fuldkommen udenfor den Forpligtelse til at deeltage i Landets almindelige Forsvar, som Værnepligtsloven paalægger; fremdeles henregner jeg ogsaa til disse Ulemper, at denne Ordning, nødvendigtviis medfører, at Byrden kommer til at hvile stærkere paa det øvrige Danmark, idet der ikke nu er Tale om, udenfor det befarne Mandskab, at kalde paa Bornholm fødte og der hjemmehørende Personer til Tjeneste, og endelig betragter jeg det som en stor Ulempe, at det ikke befarne Mandskab paa Bornholm skal være stillet saa ulige heldigere, end det befarne. Disse Betragtninger have allerede for længe siden med stor Styrke gjort sig gjældende hos mig, og efterat jeg i Medfør af den Bemærkning, som Værnepligtslovens § 54 giver Justitsministeriet til at træffe Foranstaltninger til Værnepligtens Gjennemførelse, i Efteraaret 1862 havde gjen-

nemført den i det Omfang, som Værnepligtsloven hjemler, fandt jeg det fornødent at bringe selve Spørgsmaalet om, hvad der stod i Forbindelse med Bornholms særegne Væbning, under Forhandling med Krigsministeriet. Det er klart, at der, naar man vilde gaae ind paa en Overveielse af de Forhold, som knytte sig dertil, kunde være to Veie at gaae. Enten kunde der være Tale om en Omordning af den bornholmske Milice, hvorved det vilde blive muligt at bringe den paa en saadan Fod, at den kunde være istand til at svare til Diemedet, eller ogsaa kunde man uden Videre stride til at ophæve den bornholmske Væbning, saaledes at Værnepligtslovens Bestemmelser i Et og Alt kom til Anvendelse paa denne Ø. Det er ganske naturligt, at den sidste Fremgangsmaade maatte synes at være den simpleste og den, som i alt Fald for selve Bornholmerne vilde være forbunden med de mindste Ulemper, idet den nemlig vilde fjerne al den Uleilighed, som vilde være forbunden med en Omordning af Væbningen, der navnlig ogsaa i finantziel Henseende kunde medføre visse Byrder, medens derimod den almindelige Deelagtighed i Værnepligten haabe i Diebliffet og for Fremtiden vilde udøve en helbig Indflydelse paa den bornholmske mandlige Befolkning. [Egeoverfor de Betragtninger, der saaledes fremsbød sig for mig, forekom det mig imidlertid klart, at Bornholm netop paa Grund af sin isolerede Beliggenhed maatte have Krav paa en Væbning, som var istand til under alle Forhold at kunne hde Den Beskyttelse, og at det netop derfor ikke vilde være hensigtsmæssigt uden videre der at anvende Værnepligtsloven i dens fulde Udstrækning, men derimod forekom det mig, at der var en Maade, hvorpaa Sagen kunde ordnes, som maatte anses for at være hensigtsmæssig, og i April forrige Aar meddeelte jeg Krigsministeriet mine Bemærkninger derom, thi, som af den ærede Forespørger fremhøved, henhører hele dette Spørgsmaal nærmest under Krigsministerens Resfort og under Monarkiets Lovgivningsmagt. Det er mig virkelig en sand Tilfredsstillelse, at mine Udtalelser til Krigsministeren i Et og Alt falde sammen med, hvad den ærede Forespørger har hørt, idet jeg meente, at Sagen bedst ordnedes saaledes,